

Джерелом натхнення іншого балету «KLLI fuga» (2006) стала музика Й. С. Баха і В. А. Моцарта. Майстерність контрапункту в мистецтві фуґи передано в образі чотирьох жінок. Кожна жінка втілює свій образ, а назви сцен приховані в ініціалах імен прем'єрних танцюристок, як у Баха «b, a, c, h = BACH», як в одній з тем для своєї незакінченої останньої фуґи.

Танцювальна інтерпретація світових пісень і балад у хореографії Петра Зуська «Carmina Vetera» («Старі пісні»). Хореограф звернувся до різних пісень: індійської, арабської, ірландської, єврейської (Ej Lásko, Lyrická, Rose and girl solo, Fo(u)r One). Пісні — це репрезентанти давніх релігій. Але розповідь ведеться крізь образ Жінки. Можемо простежити паралелі з хореографічною фантазією «Дош» Раду Поклітару, у якій маєстро звернувся до музики Й. С. Баха і мелодій та пісень народів світу для представлення любовних історій, які можуть відбуватися де завгодно і будь-коли, не залежать від часопростору.

Тому можемо констатувати, що музична складова сучасних балетних вистав має традиції, які походять від ранніх балетів. Змінюються вподобання хореографів у змісті вистав більше на змістову абстрактність, де музичний супровід тяжіє до класики в поєднанні з фольклором («Дош»), просто фольклору («Старі пісні») чи з музичною класикою («Чотири листи з життя», «KLLI — fuga»). Тема відкриває перспективи до вивчення музичної основи сучасних балетних вистав як в Україні, так і поза її межами.

I. Макарова

МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ ДО МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В АКАДЕМІЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ БАЛЕТМЕЙСТЕРА

I. Makarova

METHODICAL TECHNIQUES FOR MUSICAL EDUCATION IN THE ACADEMIC TRAINING OF A BALLEMASTER

Соціокультурні видозміни, що динамічно еволюціонують, передбачають використання відповідних стратегій і технологій для успішної підготовки майбутніх фахівців хореографів. Інноваційний підхід спрямовано не тільки на модернізацію, а й на пошук нової філософії процесу навчання.

Відповідно, зважаючи на актуальність питання, виникає потреба конкретизувати практичну значущість підготовки студентів-хореографів у вищих мистецьких навчальних закладах у межах предмету «Мистецтво балетмейстера».

Вміння вибудовувати балетмейстерську концепцію всього хореографічного твору загалом і всіх його окремих фрагментів залежить від детального балетмейстерського аналізу музичного твору. А для цього необхідно мати певний багаж у сфері музичних знань. Керівнику знадобляться ґрунтовні знання в галузі музичного мистецтва. Саме недостатнє музичне виховання майбутнього балетмейстера є однією з головних проблем при виконанні завдань, пов'язаних з предметом «Мистецтво балетмейстера».

Балетмейстер має не тільки знати, а й глибоко розуміти такі поняття, як: метр, ритм, темп, музичний розмір, такт, мелодія, лад. Мати уявлення про музичні форми, прийоми розвитку та засоби музичної виражальності. Тому перед викладачами предмета «Мистецтво балетмейстера» постає завдання музичного виховання студента, а саме цілеспрямований і систематичний розвиток музичних здібностей,

виховання в студента емоційної чуйності до музики, розуміння та глибокого переживання її змісту. Під час виконання цього завдання повинні враховуватися наступні принципи: комплексне рішення основних завдань музичного виховання, систематичність, поступовість, послідовність, повторність, доступність і індивідуалізація, свідомість, активність та наочність.

Проаналізувавши деякі методики та засоби, що були створені саме на розвиток музичного слуху й використовуються для навчання музикантів, співаків, танцівників і акторів, можна виокремити найбільш доречні при навчанні на хореографічних спеціальностях вищих навчальних закладах:

- «Технологія ритмічних рухів та пластичного інтонування». Викладена на початку ХХ ст. швейцарським музикантом та педагогом Емілем Жак-Далькросом. Це ідея синтезу музики та пластики у своїй системі музично-ритмічного виховання дітей, яка стала відома під назвою «метод ритмічної гімнастики». Е. Далькрос убачав у музично-ритмічних вправах універсальний засіб розвитку музичного слуху, пам'яті, уваги, виразності рухів та творчої уяви. «Технологія ритмічних рухів та пластичного інтонування» — це будь-який рух людського тіла, що викликаний музикою і виражає її образ. Іноді пластичне інтонування виникає спонтанно, але, знаючи нерозривність музичної та пластичної виразності, педагог повинен спонукати учнів сприймати музику не тільки слухом, а й за допомогою музично-ритмічного руху.
- «Графічне зображення музики», як правило, вміщує елементи звуконаслідування: ритмічний рисунок, динаміку, темброве забарвлення, музичні штрихи, темп і форму музичного твору. Досягається це засобами векторних рисунків (спіралі, штрих лінії, зигзаги, хвилеподібні лінії і т.і.).
- Ще один метод «*Диригентський жест*» — рухи рук, корпусу або голови диригента, а також його міміка, що передає виконавцям конкретний музичний образ та рахункові частки в такті. Ці методи дозволяють більш осмислено сприймати музику. А підбір спеціальних графічних зображень чи рухів допомагають зрозуміти окремі засоби музичної виразності. Студенти навчаються визначати напрям руху зі зміною частин і музичних фраз твору, характер рухів зі зміною динаміки, регістру, темпу музики.
- «Ритмопластична декламація». У музиці декламація — це співвідношення мови й музики у вокальних творах, відповідність музичних і мовних акцентів, інтонацій, речень, фраз і т. ін., або природність і виразність вимови тексту у вокальному творі. Саме цей метод найбільше допомагає учням, які намагаються набути вміння відзначати в русі початок і кінець музичного твору, виокремити ритмічний рисунок мелодії, опанувати засоби музичної виразності; метод робить танцівника виразнішим і музичнішим.

Слухаючи і аналізуючи інтонаційно-драматургічну картину музичного твору, балетмейстер своїм внутрішнім оком повинен представляти дійові картини та вміти створити рухи, які відповідають звуковим образам. А також враховувати ладову побудову музики, її рух угору і вниз, динаміку звучання, інструментовку та вміти розкрити емоційну складову музичного твору. Таким чином, у підході до навчання майбутніх балетмейстерів необхідно приділяти більшу увагу до музичного виховання та впроваджувати методики, що ефективно впливають на почуттєві уявлення учнів, доповнюючи їх логічними висновками, які відтворюють єдність між музикою і хореографією.